

*Вишняк Л.**

РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

Сучасний світогосподарський розвиток характеризується надзвичайно динамічним розгортанням глобалізаційних процесів, які докорінно змінюють структуру міжнародних економічних відносин. Фінансовий капітал стає найбільш глобалізованим економічним ресурсом, коли темпи його руху значно перевищують динаміку світового виробництва і торгівлі. Безпрецедентна міжнародна мобільність фінансових інструментів, їх інноваційний характер за умов лібералізації, з одного боку, обумовлює глобалізацію фінансових ринків, що функціонують у все більш уніфікованому висококонкурентному середовищі. Це надає нові можливості ефективного використання фінансових ресурсів, сприяє загальному економічному прогресу. З іншого боку, посилює вплив деструктивних чинників, пов'язаних із глобальними спекулятивними операціями, загрозливо збільшує розрив між фінансовим і реальним секторами світової економіки, що в кінцевому рахунку призвело до того, що регіональна фінансова нестабільність спровокувала економічну кризу глобального характеру.

За цих умов ефективна організація міжнародного бізнесу потребує узагальнення існуючих та розробки нових теорій і концепцій, які б могли знайти своє практичне впровадження при вирішенні тактичних і стратегічних завдань в процесі глибокої інтеграції економіки провідних країн світу в умовах загострення конкуренції на міжнародних ринках, їх лібералізації та інформаційної революції.

Для України міжнародні ринки є вкрай важливими не лише з позицій економічного зростання, але й створення належних умов її інтеграції у сучасну світогосподарську систему.

Між тим, за умов розгортання динамічних глобальних процесів Україна не впоралася з їх викликами (передусім з формуванням інноваційної моделі розвитку, якій притаманні інтелектуалізація, сайєнтифікація та інформатизація виробничих відносин), опинившись у достатньо складному становищі. На жаль, за роки незалежного існування нашої держави її позиції у системі міжнародного поділу праці були значно послаблені.

Крім того, Україна практично не включена у світові ринки капіталів, науково-технічної інформації і технологій; українські підприємства в своїй основній масі не беруть участі в міжнародній спеціалізації і кооперуванні. Враховуючи, що на нинішній постіндустріальній фазі розвитку світових продуктивних сил лише високотехнологічні галузі промисловості та технічно складні виробництва здатні ефективно діяти в режимі міжнародної кооперації, є базовими ланками інтеграції у світову економіку; Україна, не розвиваючи цих напрямків науково-технічного прогресу, все більше виштовхується на узбіччя світового економічного та технічного розвитку. Це перетворило її на малоперспективного партнера в міжнародному економічному співробітництві.

Отже, неповноцінна, одностороння, вузькопрофільна участь України в міжнародному поділі праці суперечить, насамперед, її національним економічним інтересам, оскільки

* здобувач Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

звужує можливості реалізації повного спектра потенціалу зовнішньоекономічних зв'язків, залучення міжнародного досвіду, менеджменту, впливу зовнішнього середовища.

Істотні зміни, що відбуваються на міжнародних ринках, посилення процесу глобальної фінансової кризи вимагають від національних підприємств переосмислення й перегляду існуючих стратегій поведінки у сфері зовнішньоекономічної діяльності, прийняття рішень з актуалізації існуючих концепцій менеджменту або переходу до зовсім нових.

Перш за все, це орієнтація на довгострокове перебування на зовнішніх ринках, що вимагає стратегічного підходу до маркетингової діяльності та менеджменту.

Вітчизняні суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності мають незначний досвід, не володіють методами сучасного маркетингу і, як наслідок, припускаються багатьох помилок і, при інших рівних умовах, програють конкурентну боротьбу. А тому організації та підприємства потребують методичних розробок, які би допомогли їм вибирати ринки, оцінювати свої зовнішньоекономічні можливості, вміло вести жорстку конкурентну боротьбу, раціонально планувати свою міжнародну діяльність.

Оновлення вітчизняної економіки можливе лише на принципово новій технологічній основі, зокрема, шляхом міжнародного трансферу технологій (купівлі ліцензій західних фірм, лізингу, організації спільних підприємств тощо). Але допоки економічно вигідним для підприємця залишатиметься застосування ресурсовитратних технологій і дешевої робочої сили, марно сподіватися на те, що в Україні активізується інноваційна діяльність, збільшиться імпорт передової техніки, втілюватимуться інноваційні ідеї.

Важливим інтеграційним пріоритетом України є інноваційне співробітництво з Євросоюзом. Україна вважається привабливою для проведення складних науково-дослідних робіт, оскільки має для цього відповідну базу. Це означає, що наша країна може створити потенціал, необхідний для підключення до глобальних систем НДДКР ТНК. Із точки зору реалізації національних економічних інтересів інтернаціоналізація інноваційної діяльності відкриває можливості не тільки для передачі технологій, а й для їх розробки. Це може надати змогу Україні, як й іншим країнам, що приймають розробки, зміцнити свій технологічний та інноваційний потенціал. І навпаки: недостатньо повне використання інноваційних факторів інтеграції здатне поглибити розрив окремих країн із низьким рівнем розвитку від країн технологічних лідерів.

В зв'язку з цим в Україні необхідно модернізувати державну інноваційну політику і сконцентрувати її на розвиток високих технологій і наукомістких галузей економіки, на створення і розвиток конкурентоспроможної національної інноваційної системи. Вирішення визначеного кола питань сприятиме подоланню негативних явищ у розвитку бізнесу в Україні та інтеграції в Європейський простір.